

Prezydenci Polski

Prezydenci Polski – chronologiczna lista prezydentów Polski i innych osób sprawujących urząd głowy państwa polskiego od 1918 roku.

Spis treści

Królestwo Polskie i II Rzeczpospolita (1918–1939)

Władze Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie (1939–1990)

Rzeczpospolita Polska (1944–1952)

Prezydent Krajowej Rady Narodowej^[6]

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej^[6]

Polska Rzeczpospolita Ludowa (1952–1989)

Rada Państwa

Prezydent PRL

III Rzeczpospolita (od 1989 roku)

Niedokończone kadencje

Uwagi

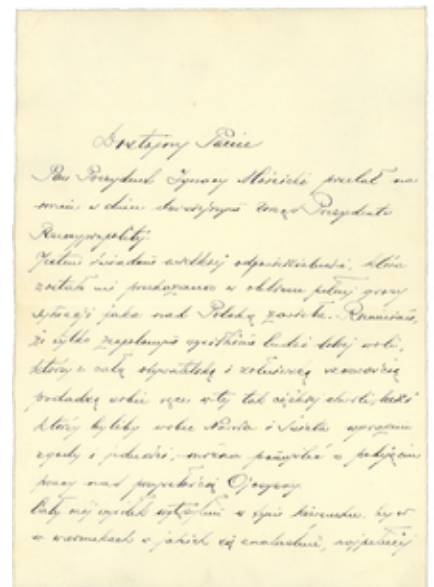
Przypisy

Królestwo Polskie i II Rzeczpospolita (1918–1939)

Niepodległość Polski została zadeklarowana 7 października 1918 roku przez Radę Regencyjną, która 11 listopada tego roku przekazała władzę nad wojskiem Józefowi Piłsudskiemu jako Naczelnemu Wodzowi (14 listopada otrzymał on pełnię władzy sprawowanej wcześniej przez Radę Regencyjną). Pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Gabriel Narutowicz, został zaprzysiężony na urząd 11 grudnia 1922 roku (sprawował go *de facto* od 14 grudnia).

Proporzec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

List Władysława Raczkiewicza do Ignacego Jana Paderewskiego, notyfikujący mu przekazanie władzy prezydenckiej przez Ignacego Mościckiego w 1939 roku

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca	Uwagi
			od	do		
–		<p>Rada Regencyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aleksander Kakowski, ▪ Zdzisław Lubomirski, ▪ Józef Ostrowski. <p>Od 11 listopada 1918 wraz z <u>Józefem Piłsudskim</u>, jako zwierzchnikiem sił zbrojnych.</p>		do 14 listopada 1918	–	
–		<p>Józef Piłsudski – sprawował urząd głowy państwa jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Naczelny Dowódca Wojsk Polskich (do 29 listopada 1918) ▪ Tymczasowy Naczelnik Państwa (do 20 lutego 1919) ▪ Naczelnik Państwa 	14 listopada 1918	14 grudnia 1922 ^[a] ^[1]	<i>bezpartyjny</i> popierany i związany z obozem lewicy niepodległościowej ^[2]	
1.		Gabriel Narutowicz	14 grudnia 1922 ^[a]	16 grudnia 1922	<i>bezpartyjny</i> – zgłoszony przez <u>Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”</u>	Zamordowany przez <u>Eligiusza Niewiadomskiego</u>
–		Maciej Rataj	16 grudnia 1922	20 grudnia 1922	<u>Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”</u>	tymczasowo wykonywał obowiązki <u>Prezydenta RP</u> po opróżnieniu urzędu, jako <u>marszałek Sejmu</u>
2.		Stanisław Wojciechowski	20 grudnia 1922	14 maja 1926	<u>Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”</u>	
–		Maciej Rataj	15 maja 1926	4 czerwca 1926	<u>Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”</u>	tymczasowo wykonywał obowiązki <u>Prezydenta RP</u> po opróżnieniu urzędu, jako <u>marszałek Sejmu</u>
–		31 maja 1926 r. <u>Zgromadzenie Narodowe</u> wybrało na urząd <u>prezydenta RP</u> <u>Józefa Piłsudskiego</u> , nie przyjął on jednak urzędu.			<u>Sanacja</u>	

3.		<u>Ignacy Mościcki</u>	4 czerwca 1926	30 września 1939 ^[b]	<i>bezpartyjny</i> <i>związany z obozem</i> <i>sanacyjnym</i>	
----	--	------------------------	----------------------	---------------------------------------	---	--

Po puczu wojskowym w 1926 faktycznie najwyższą władzę w państwie miał Józef Piłsudski, który piastował urząd Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych.

Władze Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie (1939–1990)

30 września 1939 prezydent Ignacy Mościcki przekazał władzę Władysławowi Raczkiewiczowi, pierwszemu *prezydentowi na uchodźstwie*. Urząd ten stanowił kontynuację prezydentury II RP. Do 5 lipca 1945 r. Rząd RP na uchodźstwie miał pełne uznanie międzynarodowe (z wyjątkiem ZSRR, III Rzeszy i jej sojuszników), po tej dacie przestał być uznawany przez wspólnotę międzynarodową jako jedyny rząd w Polsce. Większość krajów od razu zaakceptowało istniejący stan rzeczy i podpisało umowy międzynarodowe z nowo powstałym państwem. Przez kilkanaście (do kilkudziesięciu) lat uznawany był przez niewielką liczbę państw (Irlandia, Hiszpania, Kolumbia, Kuba, Liban, Watykan, Wenezuela).

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca
			od	do	
–		<i>Edward Śmigły-Rydz – wyznaczony 1 września 1939 r. przez prezydenta Mościckiego „na swego następcę na wypadek opróżnienia się urzędu przed zawarciem pokoju”^[3] – zgodnie z art. 24 Konstytucji kwietniowej, decyzja odwołana 25 września 1939 r.^[4]</i>			<u>Obóz Zjednoczenia Narodowego</u>
–		<i>Bolesław Wieniawa-Długoszowski – wyznaczony 25 września 1939 r. przez prezydenta Mościckiego „na swego następcę na wypadek opróżnienia się urzędu przed zawarciem pokoju”^[4]. – zgodnie z art. 24 Konstytucji kwietniowej, zrzekł się urzędu następcy prezydenta RP, decyzja o wyznaczeniu następcy odwołana 29 września 1939 r.^[5]</i>			
1. (4)		<u>Władysław Raczewicz</u>	30 września 1939	6 czerwca 1947 (do 5 lipca 1945 roku Prezydent i Rząd RP na uchodźstwie posiadały pełne uznanie międzynarodowe)	
2. (5)		<u>August Zaleski</u>	9 czerwca 1947	7 kwietnia 1972	
–		<i>Rada Trzech – organ powstały po odmowie przez Zaleskiego ustąpienia z urzędu Prezydenta RP na Uchodźstwie po zakończeniu kadencji. Działając w sprzeczności z zapisami konstytucyjnymi ogłosiła się ona za kolegialną głowę państwa polskiego. Uznawana za legalną przez większą część emigracji polskiej. W skład Rady wchodził:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Edward Bernard Raczyński (1954–1972), ▪ Władysław Anders (1954–1970), 	3 sierpnia 1954	7 kwietnia 1972	–

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Stanisław Kopański</u> (1970-1972) ▪ <u>Tomasz Arciszewski</u> (1954-1955), ▪ <u>Tadeusz Bór-Komorowski</u> (1956-1966), ▪ <u>Roman Odzierzyński</u> (1966-1968), ▪ <u>Stanisław Mglej</u> (1968-1969), ▪ <u>Alfred Urbański</u> (1969-1972) 			
3. (6)		<u>Stanisław Ostrowski</u>	9 kwietnia 1972	8 kwietnia 1979	
4. (7)		<u>Edward Bernard Raczyński</u>	8 kwietnia 1979	8 kwietnia 1986	
5. (8)		<u>Kazimierz Sabbat</u>	8 kwietnia 1986	19 lipca 1989	
6. (9)		<u>Ryszard Kaczorowski</u> – <i>po zaprzysiężeniu Lecha Wałęsy przekazał mu swe uprawnienia, a rząd emigracyjny utworzył komisję likwidacyjną, która do 31 grudnia 1991 zakończyła działalność wszelkich emigracyjnych struktur władzy.</i>	19 lipca 1989	22 grudnia 1990	

Rzeczpospolita Polska (1944–1952)

Prezydent Krajowej Rady Narodowej^[6]

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca
			od	do	
1.		Bolesław Bierut	31 grudnia 1944	4 lutego 1947	<u>Polska Partia Robotnicza</u> oficjalnie bezpartyjny ^[7]

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej^[6]

Można doszukiwać się sprawowania zastępczo urzędu prezydenta przez Marszałka Sejmu Władysława Kowalskiego (Stronnictwo Ludowe (lubelskie)) 4-5 lutego 1947 – od momentu wyboru na funkcję Marszałka Sejmu Ustawodawczego, do zaprzysiężenia Bolesława Bieruta na urząd Prezydenta RP. Art. 2 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej^[8] stanowił, że *wobec opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zastępuje go Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej*. Jednak zgodnie z art. 5 tej ustawy, wygasła ona *automatycznie z chwilą ukonstytuowania się ciał parlamentarnych wybranych na zasadzie powszechnych wyborów*. W mocy pozostawał więc art. 40 ustawy z dnia 17 marca 1921 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (obowiązującej zgodnie z Manifestem PKWN), w myśl którego *jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny – zastępuje go Marszałek Sejmu^[9]*.

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca
			od	do	
1.		Bolesław Bierut	5 lutego 1947	20 listopada 1952	<u>Polska Partia Robotnicza</u> do sierpnia 1948 oficjalnie bezpartyjny ^[10] , od sierpnia 1948 do 15 XII 1948 oficjalnie PPR od 15 XII 1948 <u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>

Polska Rzeczpospolita Ludowa (1952–1989)

Rada Państwa

Konstytucja PRL z 22 lipca 1952 r. znosiła urząd prezydenta. Jego rolę przejęła Rada Państwa (urząd istniejący już pod rządami Małej Konstytucji z 1947 r.) – konstytucyjna kolegialna głowa państwa, na czele z Przewodniczącym Rady Państwa. Kolejnymi przewodniczącymi Rady Państwa, gdy pełniła ona funkcję głowy państwa byli:

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca
			od	do	
1.		<u>Aleksander Zawadzki</u>	20 listopada 1952	7 sierpnia 1964	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>
–	<p><i>Urząd nieobsadzony – zastępcy przewodniczącego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Edward Ochab, ▪ Stanisław Kulczyński, ▪ Oskar Lange, ▪ Bolesław Podedworny 		7 sierpnia 1964	12 sierpnia 1964	
2.		<u>Edward Ochab</u>	12 sierpnia 1964	11 kwietnia 1968	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>
3.		<u>Marian Spychalski</u>	11 kwietnia 1968	23 grudnia 1970	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>
4.		<u>Józef Cyrankiewicz</u>	23 grudnia 1970	28 marca 1972	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>
5.		<u>Henryk Jabłoński</u>	28 marca 1972	6 listopada 1985	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>
6.		<u>Wojciech Jaruzelski</u>	6 listopada 1985	19 lipca 1989	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>

W 1989 roku Radę Państwa zastąpiono urzędem prezydenta PRL. Rada Państwa działała do 19 lipca 1989 – dnia wyboru pierwszego Prezydenta PRL

Prezydent PRL

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca
			od	do	
1.		<u>Wojciech Jaruzelski</u>	19 lipca 1989	30 grudnia 1989 ^[c]	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>

III Rzeczpospolita (od 1989 roku)

31 grudnia 1989 roku weszła w życie ustawa konstytucyjna o zmianie nazwy państwa na *Rzeczpospolita Polska*. Do czasu zaprzysiężenia na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Wałęsy, urząd ten sprawował Wojciech Jaruzelski (wcześniej Prezydent PRL).

Lp.	Zdjęcie	Imię i nazwisko	Okres sprawowania		Przynależność partyjna lub partia popierająca	Uwagi
			od	do		
1.		<u>Wojciech Jaruzelski</u>	31 grudnia 1989 ^[c]	22 grudnia 1990 ^[11]	<u>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza</u>	Od 19 lipca 1989 Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
2.		<u>Lech Wałęsa</u>	22 grudnia 1990	22 grudnia 1995	„Solidarność”, <u>Porozumienie Centrum</u>	
3.		<u>Aleksander Kwaśniewski</u>	23 grudnia 1995	23 grudnia 2005	<u>Sojusz Lewicy Demokratycznej</u>	23 grudnia 2000 rozpoczął drugą kadencję
4.		<u>Lech Kaczyński</u>	23 grudnia 2005	10 kwietnia 2010	<u>Prawo i Sprawiedliwość</u>	zginął w katastrofie polskiego Tu-154 w Smoleńsku
–	<u>Bronisław Komorowski</u>		10 kwietnia 2010	8 lipca 2010	<u>Platforma Obywatelska</u>	tymczasowo wykonywał obowiązki Prezydenta RP po opróżnieniu urzędu, jako marszałek Sejmu ^[12]
–	<u>Bogdan Borusewicz</u>		8 lipca 2010	8 lipca 2010 ^[13]	<u>niezrzeszony, popierany przez Platformę Obywatelską</u>	tymczasowo wykonywał obowiązki Prezydenta RP jako marszałek Senatu
–	<u>Grzegorz Schetyna</u>		8 lipca 2010	6 sierpnia 2010 ^[13]	<u>Platforma Obywatelska</u>	tymczasowo wykonywał obowiązki Prezydenta RP jako marszałek Sejmu
5.		<u>Bronisław Komorowski</u>	6 sierpnia 2010	6 sierpnia 2015	<u>Platforma Obywatelska</u>	

						
6.		<u>Andrzej Duda</u>	6 sierpnia 2015	obecnie	<u>Prawo i Sprawiedliwość</u>	

Niedokończone kadencje

Prezydenci zmarli w trakcie pełnienia funkcji:

- II RP
 - Gabriel Narutowicz
- Rząd RP na uchodźstwie
 - Władysław Raczkiewicz
 - August Zaleski
 - Kazimierz Sabbat
- III RP
 - Lech Kaczyński

Prezydenci, którzy ustąpili z funkcji przed upływem kadencji:

- II RP
 - Stanisław Wojciechowski
 - Ignacy Mościcki (w czasie drugiej kadencji)

Prezydenci, których kadencja została skrócona na mocy ustawy konstytucyjnej:

- III RP
 - Wojciech Jaruzelski^[14]

Uwagi

- a. 11 grudnia 1922 r. Gabriel Narutowicz zaprzysiężony został na Urząd Prezydenta RP, ale dopiero 14 grudnia J. Piłsudski przekazał mu władzę jako Naczelnik Państwa, co zostało ujęte w oficjalnym protokole.
- b. Wybrany na drugą kadencję 8 maja 1933 roku, zaprzysiężenie prezydenta odbyło się 9 maja.
- c. 31 grudnia 1989 weszła w życie ustawa zmieniająca Konstytucję PRL wprowadzając nowe nazewnictwo urzędów państwowych.

Przypisy

1. J. Piłsudski Pisma zbiorowe t. V, Instytut Józefa Piłsudskiego, Warszawa 1937 str. 296.

2. Podczas manifestacji z PPS dnia 10 listopada 1918 działacze próbowali wręczyć Piłsudskiemu sztandar Pogotowia Bojowego PPS. Piłsudski sztandarowi nie przyjął, co skomentował *"nie mogę przyjąć znaku jednej partii, mam obowiązek działać w imieniu całego narodu"* Bohdan Urbankowski: *Józef Piłsudski. Marzyciel i strateg*. T. I. Warszawa: 1997. ISBN 83-7001-914-5.
3. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 września 1939 r. o wyznaczeniu następcy Prezydenta Rzeczypospolitej (M.P. z 1939 r. nr 202, poz. 489 (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP19392020489>)).
4. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 września 1939 r. o wyznaczeniu następcy Prezydenta Rzeczypospolitej (M.P. 1939 nr 213 poz. 2 (<http://isip.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=LMP19392130002>)).
5. M.P. 1939 nr 214 poz. 3 (<http://isip.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=LMP19392140003>)
6. Mołdawa T.: Ludzie władzy 1944–1991. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1991, s. 89.
7. Faktycznie do sierpnia 1948 tajny członek Biura Politycznego PPR na polecenie Józefa Stalina. Ryszard Terlecki, *Miecz i tarcza komunizmu. Historia aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1990*, Kraków 2007, ISBN 978-83-08-04105-5 s. 34.
8. Ustawa z dnia 11 września 1944 r. o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (Dz.U. z 1944 r. nr 5, poz. 23 (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19440050023>)).
9. Ustawa z dnia 17 marca 1921 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1921 r. nr 44, poz. 267 (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19210440267>)).
10. Faktycznie tajny członek Biura Politycznego PPR na polecenie Józefa Stalina. Ryszard Terlecki, *Miecz i tarcza komunizmu. Historia aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1990*, Kraków 2007, ISBN 978-83-08-04105-5 s. 34.
11. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: Art. 2. 1. Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybranego przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 19 lipca 1989 r. ulega skróceniu i wygasa z chwilą objęcia urzędu przez Prezydenta wybranego w wyborach powszechnych.
12. Bronisław Komorowski: Oświadczenie Marszałka Sejmu (<http://www.sejm.gov.pl/zaloba/oswiadczenie.htm>). Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2010-04-11. [dostęp 2015-08-07].
13. Marszałek Borusewicz głową państwa. Do osiemnastej? (http://wiadomosci.gazeta.pl/Wiadomosci/1,80271,8116288,Marszalek_Borusewicz_glowa_panstwa_Do_osiemnastej_.html)
14. Dz.U. z 1990 r. nr 67, poz. 397 (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19900670397>).

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Prezydenci_Polski&oldid=58205401”

Tę stronę ostatnio edytowano 8 gru 2019, 18:36. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).